

Školní preventivní program

Škola: Základní škola Školní 700, Železný Brod, tel.: 483 389 063

Školní preventivní tým:

- metodik prevence 1. stupeň - Mgr. Šárka Šírová
- metodik prevence 2. stupeň - Mgr. Jan Lufinka
- výchovný poradce: Mgr. Jindřich Bernt
- ředitel školy: Mgr. Zdeněk Kučera
- zástupce školy: Mgr. Soňa Malinová
- všichni pedagogičtí pracovníci (třídní i netřídní) jsou též zapojeni a seznámeni s preventivním programem
- nepedagogičtí pracovníci: školník, sekretářka, zaměstnanci ŠJ jsou rovněž zapojeni do spolupráce

Charakteristika školy

Naše škola má 348 žáků. Všechny třídy, tělocvična i družina, kabinety a ředitelna jsou v jedné hlavní budově. Školní jídelna je umístěna hned vedle školy. Žáci do ní dochází s vyučujícím poslední vyučovací hodiny. Ve škole i ve školní jídelně jsou určeny dozory. Pedagogové dohlíží na správné, nerizikové chování během školního dne.

Školní vzdělávací program nese název Duhová škola.

Na naší škole aktivně funguje školní parlament, od 5. ročníku se žáci zapojují do dění školy. Vymýšlí a podílejí se na vnitřním chodu, akcích.

Riziková prostředí ve škole a blízkém okolí:

šatny 1. a 2. stupně, WC na všech podlažích i ve školní jídelně a u tělocvičen, školní hřiště, blízké okolí školy (areál školy – schodiště, zastávka autobusu v ulici Horecká)

Školní prostředí:

Školní prostředí je pro žáky velmi důležité. Pedagogové tedy zajišťují příznivé klima školy svým aktivním přístupem k žákům. Žáci se na něm podílí. Dodržují předepsaná pravidla, školní řád, Kodex slušného chování, zdobí halu, třídy, chodby a dbají na to, aby se nepoškozoval majetek školy.

Cíl:

Cílem je vytváření negativních postojů k sociálně patologickým jevům:

šikana, kouření, záškoláctví, alkohol, drogy, vandalismus, krádeže, rasismus, xenofobie, agresivita, vzdor k autoritě...) Prostřednictvím besed s odborníky, exkurzemi v okolí bydliště (projekt Orbis Pictus), školních výletů, lyžařského kurzu, jazykového pobytu v Německu, nabídek na konstruktivní trávení volného času, ale především osobním působením všech pedagogů se snažíme o tvorbu osobních a sociálních dovedností žáků.

Krátkodobé cíle:

- zavedení třídních pravidel
- konzultační hodiny pedagogických pracovníků
- preventivní programy (besedy,...)
- pravidelné třídnické hodiny (práce v komunitním kruhu)

Dlouhodobé cíle:

- zdokonalovat spolupráci rodičů a školy
- pravidelné hodnocení a obnovování MPP školy
- mapování situace v jednotlivých třídách (třídní učitel, výchovný poradce, metodici)
- spolupráce se školním parlamentem
- spolupráce mezi učiteli a žáky
- další vzdělávání učitelů v metodice prevence a patologických jevech
- dlouhodobá spolupráce s externími pracovníky a odborníky

Přehled preventivních programů a volnočasových aktivit

- besedy (image a charakter, šikana, práce se třídou, školní třída a její vedení...)
- zájmové kroužky při škole (atletika, florbal, basketbal, Hodina pohybu navíc, Kroužek anglického jazyka, flétny)
 - konzultační hodiny vyučujících (příprava na olympiády, pomoc slabším žákům, reedukace)
- besedy v Městské knihovně s knihovnicí
- návštěva vědecké knihovny v Liberci
- návštěva Městského divadla v rozsahu minimálně 2x ročně
- kurz plavání pro 2. a 3. ročník, 10 lekcí v Městském plaveckém bazénu Turnov
- lyžařský kurz (Paseky nad Jizerou, Ski areál Paseky)
- jazykový pobyt (Německo, Anglie)
- dopravní hřiště JBC, 4. ročník
- sportovní soutěže (atletické závody, florbal,...)
- recitační soutěž
- návštěva hlavního města Prahy (parlament)
- účast na olympiádách (Ch, M, Fy,...)
- účast na anglických soutěžích
- účast na historické soutěži Vlastík (Tatobity)
- návštěva planetária (Hradec Králové)
- návštěva IQ Landia (Liberec)
- podpora aktivit dětí a mládeže (DDM Mozaika, TJ Železný Brod, ZUŠ, Skaut,..)
- spolupráce se školní družinou

Metody práce:

Aktivní sociální učení, výklad (informace), samostatné práce (výtvarné práce, koláže, slohové práce na dané téma, referáty, informace z tisku), projekty, přednášky, besedy s učitelem, pozvanými odborníky, diskuse, vyjadřování a obhajování vlastního názoru, hry na sebezpoznání, situační hry, hraní rolí, sociální hry, trénování odmítání nabídky drog, párová a skupinová práce ve třídě, nácvik verbální a neverbální komunikace, spolupráce s rodiči, spolupráce na úrovni SRPŠ

Metodické, učební materiály a další vzdělávání:

Metodik prevence se účastní seminářů a přednášek zaměřených na prevenci sociálně patologických jevů. Vždy s důležitými informacemi seznámí ostatní pedagogické pracovníky. Metodik prevence dále nabízí vyučujícím materiály týkající se prevence sociálně patologických jevů.

Pedagogičtí pracovníci mohou využívat publikace školního metodika, publikace ze školní knihovny, videokazety týkající se sociálně patologických jevů.

Organizace a odborná zařízení, na které se škola obrací v indikovaných případech

Pracoviště:	Telefon:
MÚ Železný Brod - Odbor školství, T. Červenková	483 333 950
MÚ Železný Brod - Odbor sociálních věcí Vedoucí, kurátor pro děti a mládež, sociální kurátor, sociálně-právní ochrana dětí, manažer prevence kriminality, E. Sasková	483 333 928
Pedagogicko-psychologická poradna Semily	481 625 390
Pedagogicko-psychologická poradna Jablonec nad Nisou	483 704 498
Policie ČR - Preventivní informační skupina Policie ČR Liberec, por. Bc. V. Suchánková	974 461 207
OSPOD (řešení záškoláctví, povinné rodinné péče)	www.svi.mestojablonec.cz
Městská Policie Železný Brod	483 333 933

Státní Policie Železný Brod	483 389 158
etoped Mgr. Petr Šolc	solc@spsinpo.cz
Dětské psychiatrické oddělení, Lbc	485 101 102
Středisko komplexní terapie psychosomatických poruch, Jbc	483 316 341
Spirála MUDr. Matek, Jbc	483 319 106
K-centrum, Lbc	476 701 444
Advaita o.s. / Občanské sdružení pro pracovní a soc. rehabilitaci drog, závislých	482 750 607
Linka důvěry Liberec	485 177 177

Evaluace na konci školního roku:

Dosažení stanovených cílů:

Seznam projednaných aktivit a seznam žáků, se kterými se řešily patologické jevy:

Příloha č. 1:

Program proti šikanování včetně krizového plánu

Úvod

Tento program vychází z metodického pokynu č. j. 24 246/2008-6 a metodického doporučení k primární prevenci č. j. 21291/2010-28. Škola jej zpracovává jako nedílnou součást preventivního programu.

Charakteristika šikany

Šikana je opakované týrán, zotročování, ponižování nebo omezování jedince nebo skupiny jiným jedincem nebo skupinou prostřednictvím agrese či manipulace. Šikanu vymezují tyto rysy: a) záměrnost jednání

b) nepoměr sil mezi agresorem a obětí (fyzická síla, početní převaha agresorů, psychická převaha nad méně odolným jedincem)

c) samoučelnost agrese (šikanujícím nejde primárně o dosažení konkrétního cíle, sama agrese je původním a hlavním cílem šikany, protože je nejmarkantnějším stvrzením převahy útočníka, proto mu poskytuje nezastupitelné uspokojení)

d) její opakování

Přímé a nepřímé znaky šikanování

(citováno podle Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č.j: 28 275/2000-22)

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamoceny, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- Při přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.

- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

POZN: (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízrůsobovací konflikty nejsou vzácností!)

Rodiče žáků by si měli všimnout především těchto možných příznaků šikanování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechutí jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno i pozorovat strach.
- Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. „Nechte mě!“
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad.
- Zmínky o možné sebevraždě.
- Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma.

- Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem.
- Skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Preventivní strategie

- 1) metodik prevence seznámí na počátku roku všechny pedagogické a nepedagogické pracovníky školy s tímto programem
- 2) pedagogičtí pracovníci seznámí s tímto programem žáky a jejich zákonné zástupce
- 3) pedagogičtí pracovníci se snaží navodit úzkou spolupráci s žáky i rodiči a jasně vymezit možnosti oznamovat i zárodky šikanování
- 4) všichni pracovníci školy budují pozitivní atmosféru ve škole - vzájemně se slušně zdravíme, umíme poprosit, poděkovat, nemluvíme, když mluví někdo jiný. Dodržujeme Kodex slušného chování.
- 5) tvoříme spolupracující prostředí mezi pedagogy a žáky - budujeme respektující vztah, nasloucháme žákům, důvěřujeme jim, nezesměšňujeme je před třídou, více chválíme, než trestáme
- 6) jednotný přístup všech pedagogů (nepomlouváme ve třídě svého kolegu, dodržujeme dohodnutá pravidla, nepřehlízíme, co nemá být přehlíženo)

- 7) při dozoru důsledně zaměřujeme svou pozornost na riziková místa ve škole (toalety, šatna, schodiště, chodby)
- 8) pedagogičtí pracovníci se více orientují na žáky slabé, handicapované se sociálními nevýhodami, osobními zvláštnostmi, outsidersy ve třídě s cílem zlepšit jejich pozici ve třídě
- 9) nabízíme možnosti mimoškolních aktivit
- 10) častěji zařazujeme do výuky metody práce podporující spolupráci mezi dětmi (skupinové práce, projekty)
- 11) spolupracujeme s externími pracovníky, kteří působí v oblasti primární prevence
- 12) pedagogičtí pracovníci využívají možnost půjčit si od metodika prevence odbornou literaturu a jiné pomůcky vhodné pro prevenci šikany
- 13) hodnocení preventivní strategie bude hodnoceno na provozních poradách a všech čtvrtletních pedagogických radách

Krizový plán řešení šikany

Krizový plán - postup školy při zjištění šikany na škole

1) Situace, které škola zvládne řešit sama

1) Pokud mají pracovníci školy, rodiče či žáci podezření na šikanu neprodleně toto své podezření sdělí **metodikovi prevence**.

2) **Třídní učitel s metodikem prevence zahájí šetření:**

a) rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi

b) nalezení vhodných svědků

c) individuální, případně konfrontační rozhovor se svědky

d) zajištění ochrany obětem

e) individuální rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

3) **Metodik prevence průběh šetření zapisuje a zápisy archivuje.** V případě, že metodik prevence nemůže být přítomen šetření, zapisuje výpovědi třídní učitel. Zápisy pak předá metodikovi prevence.

4) **Metodik prevence informuje průběžně ředitele o průběhu šetření.**

5) **Ředitel školy informuje dle závažnosti přestupku zákonného zástupce o průběhu šetření.**

6) **O výsledcích šetření a preventivních opatřeních je rodič (oběti i agresora) informován ředitelem školy za přítomnosti metodika prevence a třídního učitele.**

7) **Třídní učitel navrhuje následná výchovná opatření** pro potrestání agresorů (NTU, DTU, ŘD, snížený stupeň z chování, převedení do jiné třídy)

8) **Třídní učitel, metodik prevence a výchovný poradce spolupracují při tvorbě intervenčního programu pro třídu, kde byla prokázána šikana.**

9) **Metodik prevence informuje všechny učitele, kteří ve třídě učí o intervenčních postupech.**

10) **Metodik prevence dále sleduje různými metodami** (rozhovor s třídním učitelem, se žáky, s učiteli, kteří ve třídě učí, s rodiči...) **situaci ve třídě.**

2) Situace, kdy škola potřebuje pomoc z venku

1) Naplní-li výsledky šetření šikany skutkovou podstatu trestného činu (loupež, omezování osobní svobody, vydírání, vzbuzení důvodné obavy, ublížení na zdraví, poškozování cizí věci, znásilnění či pohlavní zneužívání) informuje metodik prevence ředitele školy o této skutečnosti.

2) Ředitel oznámí tuto skutečnost Policii ČR, orgánu sociálně-právní ochrany dětí a rodičům.

3) Následná výchovná opatření řeší ředitel školy v koordinaci s výše jmenovanými orgány.

S tímto krizovým plánem budou seznámeni:

a) všichni vyučující a pracovníci školy

b) žáci školy na začátku školního roku.

c) rodiče a zákonní zástupci vždy na první třídní schůzce nového školního roku.

Příloha MPP č. 2:

Postup školy při řešení rizikového chování žáků

1. Rozhovor (předem připravený a cíleně vedený)

a) učitel – problémový žák

b) ředitel – problémový žák

Na této úrovni je obeznámen rovněž metodik prevence a zákonný zástupce žáka.

2. Zapojení výchovné komise (preventista, výchovný poradce,...)

3. Povinné hlášení OSPOD prostřednictvím portálu svi.mestojablonec.cz

4. V případě podezření na trestný čin – oznamovací povinnost Policii ČR
(483 389 158, 728 383 282)

Ředitel školy: Mgr. Kučera Zdeněk
Platnost od 1. 9. 2019